

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Η Ικανότης δε οδηγεί εις όλα τα δεινώνματα, με την συμπύκνωση να παύσης να έχης πλέον ικανότητα.

Έξ ανάγκης ύποκεινται μπροστά σ' έναν, στρέφει την ράχι του στους άλλους.

Όποιος δεν επεχειρήσε ποτέ τίποτε έκτακτον, δεν έκαμε ποτέ τίποτε ύποφειτόν.

Ό χρόνος είνε ή άκτις του πνεύματος. Όλα περνούν από μπροστά του, κ' έν τούτοις πιστεύομεν ότι αϊ τόσ περιώ.

Η άθανασία είνε οικόπεδον διαφιλονεικούμενον από τίν λήθην.

Έν τή φίλιμ όλα είνε κοινά...διά τον ένα έκ τών φίλων.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Με κάποιο διαταγμό έπληρα το ώραίον βιβλίον στα χέρια μου, με κάποιο φρόνο. Έτρομα να τάνοίζω.

Ποίημα του Δροσίνη στο 1903; Πρώ είκοσι έτών, μάλιστα! Τότε τα διαβάσαμε. Τότε με τούς «Ιστούς της Αράχνης» — Αράχνη ήτο το φιλολογικόν ψευδώνυμον του Δροσίνη στον «Ραμπλαγάν» και στο «Μη χάνεσαι» — και με τούς «Σταλακίτας» του ημερονομάσατε.

Κ' ήσαν Εδαγγέλια για μας τούς νέους τότε τα ποιήματ' αυτά. Και οι ποιηταί τους, νέοι κ' αυτοί σαν και μ'ας, ήσαν οι όδηγοί που μ'ας απεμάκρυναν από τα τέλματα της ρωμαντικής κενολογίας και μ'ας οδηγούσαν εις κάποια μονοπάτια άπαλαιότερας εμπνεύσεως και ειλκρινεστέρας εργασίας.

Από όλην την «Γαλήνην», μου έλεγε κάποιος ποιητής, προχθές άκόμη, προικμώ έχώ τον «Ισκιον» του Γιάννη Περγιαλίτη, που έδημοσίευσες στο προχθεσινόν σου φύλλο. Οι δώδεκα σίχοι μου λέν περισσότερα από τις εκατό τόσες σελίδες, τις κομμοσυνωμένες, της «Γαλήνης» και το ποιηματάκι αυτό έχει κάποιο βάθος στην εμπνευσιν και κάποιαν άβρότητα, περιέχρον όμως, στην εκτέλεσιν, που δεν άπανταίς και τόσο συχνά σέ σίχους θαλασσινούς, Ρωμαίκους τουλάχιστον!

Είχε δικαίον ο ποιητής για τον «Ισκιον» του αγαπητού μας συνεργάτου. Δεν είχαν όμως και τόσον δικαιον για του Δροσίνη τα ποιήματα.

Δεν είδε εκείνα που έπρατε να ίδη σ' αυτά κ' έζητησε πράγματα τα όποια ο ποιητής δεν ήθέλησε, — ίσως και να μ'ην ειμπόρεσε — να μ'ας δώση,

Την γαλήνην της θάλασσας και την γαλήνην της εμπνεύσεως, ήθέλησε να μ'ας δώση και μ'ας την έδωσε.

Οι σίχοι του, οι μικροί και άρμονικώτατοι, είνε σαν μικρά κυματάκια, που σπάνε μ' ένα φιλοσοφημα έλαφρό και νανουριστικό στο πλάτη και κάταστρο περιθώριο των σελίδων, — στο διάρασμα δε την ίδιαν έντύπωσιν του έλαφρού κύματος αφήρουν και στην ψυχή.

Δεν μ'ας έδειξε θάλασσαν φουρτουνασιμένην ο ποιητής. Δεν μ'ας έρριξε σ' εμπνεύσεις μεγάλας. Δεν μ'ας έδωσε στους σίχους του την μεγαλοπρεπή οικληρότητα και την επιβλητικήν βιωτικότητα του άγριού κύματος. Δεν μ'ας έδειξε τα βάθη της θάλασσας, τα πρόσωπα, τα γεμάτα χολήν. Μ'ας έδειξε τις ήρεμες άμμιονδέες. Μ'ας έδειξε τα μυρωμένα άκρογάλια.

Αυτά αγαπή ο ποιητής και αυτά γάλλει. Και τα χαράσσει άπαλά στην ψυχή — άπαλά, αλλά και ανεξίτηλα. Άφοϋ δεν σβύνουν ποτέ. Άφοϋ όσα χρόνια κι 'ην περάσουν, δεν τα κλημονεί εκείνος που τα πρωτοδιάβασε.

Εδιάβασα όλο το εύμορφο βιβλίον, έρροήρησι ύλους τούς άπαλούς σίχους και δεν μετάνοισα κινδύλου. Και διελύθησαν οι πρώτοι διαταγμοί μου. Και διεσκεδάσθησαν οι πρώτοι φόβοι μου.

Ό Δροσίνης μου άρεσε και άλλοτε, μου άρέσει και τώρα. Και προ είκοσι έτών, παιδι άκόμα, με συγκινούσε. Και μετά είκοσι έτη, τώρα, ώρμον πλέον άνδρα, με συγκινεί.

Γιατί; Η καρδιά μου έμεινε νέα πάντοτε, μη επηρεασθείσα από τον χρόνον και από τας πικρίας της ζωής; Η ο ποιητής, με τας άπαλάς του εμπνεύσεις και με τούς ήρέμους σίχους του έσκόρπισε επάνω της, ως άλλος Μερμοτοφελής, τα φίλτρα της ανωσίας νεότητος και την ξανάνειωση;

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΜΑΣ

Ημείς οι Ίδεολόγοι είμεθα οι πνευματικοί πατέρες του λαού. Ημείς είμεθα οι πραγματικοί ποιήτες αυτού Ίμεις κρατούμεν εις τα χέρια μας, την ψυχήν του, την καρδιά του, το πνευμά του. Ημείς αν θέλωμε τον διαφθερομεν έως το κόκκαλον. Ημείς αν θέλωμε τον ναρκώνομεν, τον άρρωσταίνομεν, τον πεθαίνομεν, του κόπτομεν κάθε καλόν, κάθε χαράν. Ημείς αν θέλωμε τον βοηθούμεν ν' ανθήσκη περίφημα, να είνε παραδειγματικός, θαυμάσιος. Ούτε ο Δηλιγιάννης, ούτε ο Τρικούπης, ούτε κανείς άλλος πτατεί, δι' ό,τι έγινε, δι' ό,τι γίνεται. Ηταίουν μόνον, κυρίως, πρώτοι, οι άνθρωποι του πνεύματος. και ήμ'ας βαρύνει ολόκληρος ή ευνύνη της σήμερον, ή φοβερά ευνύνη της αύριον ολόκληρος.

Ίδού ποία είνε ή δύναμις μας: Κάθε γή έχει τα μέταλά της, τα φυτά της, τα ζωά της, τούς ανθρώπους της και αι εκδηλώσεις όλαί των ανθρώπων κάθε γής, κατά φυσικόν λόγον, είνε διαφορετικάί. Συνεπώς, άλλο είδος οικογενείας έχει ο Άγγλος. άλλο ο Γάλλος, άλλο ο Ίταλός, άλλο ο Γερμανός. Άλλο πατρικόν αίσθημα έχει ο Άγγλος, άλλο μητρικόν, άλλο άδελφικόν. Άλλο ο Γάλλος, ο Ίταλός, ο Γερμανός. Άλλα λοιπόν είνε και ή Ήλληνική οικογένεια, διότι άλλος είνε ο Ήλλην, διότι άλλη είνε ή γή του. Η οικογένεια είνε ή θρησκεία του Ήλληνος. Είνε ή βαθύτερα του θρησκεία, από την προϊστορικόν εποχήν έως αυτόν την στιγμήν, παντού όπου υπάρχει Ήλλην. Θρησκευτικώς τηρείται ή ιεραρχία, δυνατότατος είνε ο ένωτικός δεσμός της αγάπης, των αίσθημάτων, των καθηκόντων του δεσμομού μεταξύ των μελών της. Άπόλυτος ή άφοσίωσις του ενός εις τούς άλλους, των όλων διά τον ένα. Ο Ήλλην δεν έχει τίποτε ιερότερον εις τον κόσμον από την οικογένειάν του. Τίποτε δεν τηρεί ύψηλότερα, άγνώτερα. Ο πατήρδουλεύει εις όλην την ζωήν διά το όπιτίτου. Η μητέρα — ή ή έλληνική μητέρα! ή ώραιότατη Παναγία — ποιεεί δι' όλους εις όλην την ζωήν. Ο άδελφός, έχει την άδελφήν του σαν τα μάτια του. Δεν ύπανδρεύεται πριν την ύπανδρέυσήν. Ο υιός μόλις μάθει ότι ή μητέρα του είνε άσθενής, τρέχει από τα βάθη της Αιγύπτου, των Ίνδιών, της Άγγλίας, από τα πέρατα του κόσμου, να εύρεθ ή κοντά της και όσον και αν άσπριδαν τα μαλλιά του, όσον και αν τον άργιεύσαν αι καταγίδες, κλατεί σαν μικρό παιδί μόλις την ιδεί. Είτε εις την Μάννιν, ειτε εις την Σύφνον, ειτε εις τας Πάτρας, ειτε εις τον Βόλον, ειτε εις την Κρήτην, ειτε εις τας Αθήνας, ειτε εις την Πόλιν, ειτε εις την Όδοσσόν, ειτε εις την Α-

λεξάνδρειαν, ειτε προ χιλίων, ειτε προ εκατόν, ειτε προ πέντε έτών, ειτε τώρα, αυτή είνε ή μια έλληνική οικογένεια. Ημείς οι ιδεολόγοι, οι ιδεογράφοι, έχομεν την δύναμιν, αν θέλωμεν, να καταστρέψομεν το θανυσίον αυτό πράγμα, να θρασύσωμεν τούς Ιεροούς και στενοτάτους αυτούς δεσμούς, να ξεριζώσομεν τα αισθήματα αυτά, να πετάξομεν την οικογένειαν εις τούς δρόμους, να την διαλύσωμεν εις τούς τέσσαρας άνέμους. Δεν έχομεν παρά να πάρωμεν την οικογένειαν του Άγγλου, του Γάλλου, του Γερμανού του Ίταλου και να ειπούμεν εις την ίδιαν μας να γίνη το ίδιον. Και ο Άγγλος άδελφός αφήνει την άδελφήν του να πεθάνη από την πείναν, την παραδίδει δεμένην επάνω εις τα σίδερα του κρεββατιού διά να πάρη όλίγα δελήνια και μεθύση. Ο Ίταλός ού πηγαίνει εις την μητέρα του και τρέχεται από την διαφθοράν της. Ο Γερμανός με όλίγα μάγκα σου πουλεί την γυναίκα του, την άδελφήν του, την μητέρα του, την νόνα του. Ο Έλνιν, πατήρ, υιός, άδελφός, σκοτώνει. Παίρνομεν λοιπόν ήμείς, την «Τιμην» του Σουδερμαν, την μεταφράζομεν, την έξυμνούμεν την διδάσκομεν εις το θέατρον, την συζητούμεν και, λέγομεν ήμείς οι πνευματικοί πατέρες, οι όδηγοί, ή τιμν είνε κολοκυθία, δεν ύπόχρει τιμή. Είσοι βάρβαρος και έχης τιμήν.

Αυτήν την δύναμιν έχομεν εις κάθε τι. Και μεαυτήν την δυνάμιν δύναντα να κάμωμεν το κάθε καλόν το κάθε κακόν εις κάθε ζήτημα. Δυνάμεθα να κάμωμεν τον λαόν να κρατήσει τα ιδικά του θαυμάσια πράγματα ή να τα αλλάξη με άλλα ξένα, ποταπά. Βαθυτάτη λοιπόν πρέπει να άρχισή ή συναίσθησις της ευνύνης ήμων. Ο κάθε ιδεολόγος ή ιδεογράφος θαύματα πρέπει να συναίσθάνεται πλάνων την πένα. τί κακόν δύναται να κάμη ή τί καλόν.

Και κανένα άπολύτως σκοπόν άλλον, δεν είνε δυνατόν να έχομεν τώρα, πλάνοντες την πένα, παρά πώς να θεσωμεν τας ιδέας εις την θέσιν των, διά να έσωμεν έπειτα και τα πράγματα. Κανένα άλλον σκοπόν παρά να δημιουργήσωμεν την Ζωήν Ήλληνικήν.

Και διά να την δημιουργήσωμεν και την βοηθήσωμεν να ανθήσκη πρέπει να μελετήσωμεν αυτήν που έχει, και έχει και είνε θαυμάσια και είνε άνωτέρα κάθε Ευρωπαϊκής (μην άκούτε τούς Ήσπασμένους) να του συστήσωμεν να κρατήσει με τα δόντια ότι έχει ιδικόν του, να του δείξωμεν ότι είνε ωραίον ότι έχει, να του το άποδείξωμεν, να το επαναφέρωμεν, να το κάμωμεν πρώτοι ήμείς, να είμεθα ήμείς υπερήφανοι δι' ότι έχομεν ιδικόν μας, να του συστήσωμεν και αυτου να είνε υπερήφανος. όπως ήτο πάντοτε και ήτο ήτο και τώρα εάν δεν τον αλλάξαμεν ήμείς.

Και πριν στραφώμεν προς την Ήλλ. Ζωήν, το πρώτιστον πράγμα που έχομεν να κάμωμεν, διότι είνε και το μόνον εμπόδιον, να κτυπήσωμεν κατακέφαλα από την μίαν άκρην της ζωής έως την άλλην, από την κούναν έως τον τάφον τον Ήνισμόν. Να βοηθήσωμεν τας λαϊκάς τάξεις και τας μεσαιας τάξεις — αι όποιαί εκόλλησαν την ψώραν από την άνωτέραν και έγιναν γελοιωδέσταται — να έλευθερωθούν, να κτυπήσωμεν με μίσος και άπόφασιν άμειλκτον, τον Ήνισμόν της άνωτέρας τάξεως, μέχρις ότου τον ξεπατάσωμεν οριστικώς, μέχρις ότου δεν μείνει ούτε ίχνος. Ο καθείς λοιπόν ειτε ιδεολόγος, ειτε ιδεογράφος, διά του έργου και δια του λόγου, άποστολικώς, καθήκον έχει, να βοηθήσκη τον πρώτον αυτών άγώνα προς πέταγμα των ξένων πραγμάτων τα όποια πνίγουν τα ιδικά μας δεν αφήνουν θέσιν διά τα ιδικά μας και εμπυδίζουσι την δημιουργίαν ιδικόν μας πραγμάτων από τα ιδικά μας ύλικά και από τούς ιδικούς μας πέντας. Από τα πράγματα του όπτιου έως την έφημερίδα και το περιοδικόν και το θέατρον και την φιλολογίαν.

Είνε άδύνατον να ύπαρξη Ήλληνική Ζωή ένόσω όλη ή ζωή είνε πιασμένη από την Ήξην.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

“ΚΡΙΤΙΚΗ”, Δεκαπενθήμερον επιστημονικόν και κλιτεχνικόν περιοδικόν. Ίδρυταί: Γ. ΑΞΙΟΤΗΣ και Γ. ΛΑΜΠΕΛΕΤ

Συνδρο. έτησία	Δρ. 10	Κ	Είς την «Κριτικήν»
» έξάμηνος	» 6	Ρ	συνεργάζονται οι καλύτεροι λόγιοι κ' επιστήμονες, ιδικοί μας και ξένοι.
» τρίμηνος	» 4	Ι	
		Τ	
		Ι	
Δια το έξωτερικόν		Κ	Διά πάναν αίστησιν:
Συνδρο. έτησία	φρ. χρ. 18	Η	Αισθύνετε «Κριτικήν»
» έξάμηνος	» 6	Η	«Όδός» Α. Ζ. Κωνσταντινού 20

“Η «Κριτική» είνε το εύθηνότερον των μέχρις τουδε έκδοθέντων περιοδικών

ΤΑ ΚΑΠΕΛΛΑ ΣΑΣ

ΤΑ ΕΥΘΕΛΟΤΕΡΑ Ω ΑΤΘΙΔΕΣ, ΤΑ ΙΣΙΟΤΡΟΤΕΡΑ ΚΑΠΕΛΛΑ ΒΙΣ ΤΟΥ Γ. ΒΛΑΝΤΗ